

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 24. saziva, na petoj sednici prvog redovnog zasijedanja u 2010. godini, dana 22. aprila 2010. godine, donijela je

Z A K O N O ENERGETSKOJ EFIKASNOSTI

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se način efikasnog korišćenja energije, mjere za poboljšanje energetske efikasnosti i druga pitanja od značaja za energetske efikasnost.

Ovaj zakon ne primjenjuje se na energetske efikasnost postrojenja za proizvodnju, prenos i distribuciju energije.

Značenje izraza

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) **energija** je električna energija i energenti koji su u prometu, prirodni gas (uključujući tečni prirodni gas), tečni naftni gas, goriva za grijanje i hlađenje (uključujući daljinsko grijanje i hlađenje), ugalj, goriva za transport osim goriva za vazduhoplove i plovne objekte i biomasa;

2) **energetska efikasnost** je odnos između utroška energije i ostvarenog učinka u uslugama, dobrima ili energiji;

3) **poboljšanje energetske efikasnosti** je povećanje efikasnosti korišćenja energije u finalnoj potrošnji kao posljedica tehnoloških promjena, promjena u upravljanju ili promjena u ponašanju potrošača energije;

4) **ušteta energije** je smanjenje potrošnje energije utvrđeno mjerenjem ili procjenom potrošnje prije i poslije primjene mjera za poboljšanje energetske efikasnosti, uz usklađivanje sa spoljnim uslovima koji utiču na potrošnju energije;

5) **upravljanje energijom** je praćenje i analiziranje potrošnje energije, sprovođenje energetske preglede, energetske sertifikovanje zgrada, sprovođenje mjera energetske efikasnosti, uspostavljanje i vođenje informacionog sistema za energetske efikasnost;

6) **privredno društvo za energetske usluge (Energy Service Company, u daljem tekstu: ESCO)** je pravno lice koje vrši energetske usluge za poboljšanje energetske efikasnosti na objektu ili u prostorijama korisnika i koje preuzima finansijski rizik za obavljanje usluga u pogledu naplate koja se zasniva na postignutim poboljšanjima energetske efikasnosti;

7) **ugovor o energetske učinka** je ugovor o pružanju energetske usluga zaključen između korisnika i uglavnom ESCO po kome se sprovođenje mjera plaća prema ugovorenom stepenu poboljšanja energetske efikasnosti;

8) **finansiranje od treće strane** je sporazum koji, pored snabdjevača energije i korisnika mjera za poboljšanje energetske efikasnosti, uključuje i treću stranu, ESCO ili drugo pravno lice, koje obezbjeđuje novčana sredstva za sprovođenje mjera i obračunava korisniku naknadu koja odgovara dijelu energetske ušteta koje su rezultat mjera za poboljšanje energetske efikasnosti;

- 9) **energetski pregled** je postupak kojim se utvrđuje stanje energetske potrošnje objekta, određuju mjere energetske efikasnosti i isplativost njihove primjene;
- 10) **energetski subjekat** je privredno društvo, pravno lice ili preduzetnik koje obavlja djelatnosti proizvodnje, prenosa, distribucije ili snabdijevanja energijom;
- 11) **krajnji kupac** je fizičko ili pravno lice, veliki potrošač, državni organ uprave, organ lokalne samouprave, kao i drugi organi i organizacije, koji kupuje energiju za sopstvenu potrošnju;
- 12) **distributer energenata** je energetski subjekat koji vrši distribuciju (promet i transport) energenata kupcima i objektima za distribuciju energenata;
- 13) **distributer toplote** je energetski subjekat koji obavlja djelatnost distribucije toplote za daljinsko grijanje i/ili hlađenje;
- 14) **operator distributivnog sistema** je energetski subjekat koji obavlja djelatnost distribucije električne energije ili prirodnog gasa;
- 15) **snabdjevač energijom** je energetski subjekat koji prodaje električnu energiju, gas (tečni prirodni gas i tečni naftni gas) ili toplotu krajnjim kupcima;
- 16) **veliki potrošač** je krajnji kupac energije čija godišnja potrošnja energije prelazi propisane granične vrijednosti potrošnje energije;
- 17) **zgrada** je objekat koji se sastoji od građevinske konstrukcije, instalacija, ugrađene opreme i prostora u kome se koristi energija u skladu sa namjenom zgrade;
- 18) **sistem za klimatizaciju** je sistem kojim se obezbjeđuje kontrola vlažnosti, temperature i kvaliteta vazduha u cilju stvaranja željenih uslova komfora u objektu;
- 19) **kotao za grijanje** je uređaj u kome se zagrijava voda toplotom oslobođenom u procesu sagorijevanja energenta ili transformacijom električne energije u toplotu;
- 20) **distributer uređaja za domaćinstvo** je trgovac na malo ili drugo pravno ili fizičko lice koje prodaje, iznajmljuje, nudi u najam ili izlaže radi prodaje uređaje za domaćinstvo krajnjim korisnicima;
- 21) **dobavljač uređaja za domaćinstvo** je proizvođač, njegov ovlašćeni zastupnik registrovan u Crnoj Gori, uvoznik ili drugo pravno ili fizičko lice koje stavlja uređaj za domaćinstvo na tržište;
- 22) **eko dizajn** je skup uslova koje mora da ispunjava proizvod koji koristi energiju u pogledu zaštite životne sredine u periodu predviđenom za njegovu upotrebu;
- 23) **uređaji za domaćinstvo** su frižideri i zamrzivači, mašine za pranje veša, mašine za sušenje veša, električne rerne, mašine za pranje suđa, klimatizacioni uređaji, električni izvori svijetla napajani direktno iz mreže, grijači vode i bojler i sl.;
- 24) **jedinica lokalne samouprave** je Glavni grad, Prijestonica i opština;
- 25) **malim operatorom distributivnog sistema ili malim snabdjevačem** smatra se pravno lice koje na godišnjem nivou distribuira ili prodaje manje od energije ekvivalentne 75 GWh ili zapošljava manje od 10 lica ili čiji godišnji prihod ne prelazi 2.000.000,00 EUR-a.

II. DOKUMENTI ENERGETSKE EFIKASNOSTI

Dokumenti

Član 3

Dokumenti energetske efikasnosti su:

- strategija energetske efikasnosti;
- akcioni plan energetske efikasnosti;
- godišnji operativni plan poboljšanja energetske efikasnosti organa državne uprave i
- programi i planovi poboljšanja energetske efikasnosti jedinica lokalne samouprave.

Strategija energetske efikasnosti

Član 4

Strategijom energetske efikasnosti (u daljem tekstu: Strategija) utvrđuje se politika energetske efikasnosti, planiraju aktivnosti za unaprjeđenje energetske efikasnosti, a naročito:

- koncept razvoja energetske efikasnosti;
- indikativne ciljeve za poboljšanje energetske efikasnosti;
- smjernice za ostvarivanje indikativnih ciljeva i
- nosioce i rokove izvršavanja utvrđenih poslova.

Strategiju donosi Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) za period od 10 godina.

Akcioni plan energetske efikasnosti

Član 5

Strategija se sprovodi akcionim planom energetske efikasnosti (u daljem tekstu: Akcioni plan), koji utvrđuje Vlada za period od tri godine.

Akcioni plan sadrži:

- indikativni cilj energetske efikasnosti za period od tri godine u skladu sa indikativnim ciljevima utvrđenim Strategijom;
- mjere energetske efikasnosti za ostvarivanje indikativnog cilja i način njihovog sprovođenja;
- dinamiku sprovođenja mjera za ostvarivanje indikativnog cilja;
- ocjenu ostvarivanja cilja iz perioda koji prethodi Akcionom planu i
- procjenu sredstava potrebnih za sprovođenje plana, izvore i način njihovog obezbjeđivanja.

Mjere energetske efikasnosti, u smislu ovog zakona, su radnje i aktivnosti kojima se na provjerljiv, mjerljiv i procjenjiv način postiže poboljšanje energetske efikasnosti.

Sprovođenje Akcionog plana iz stava 1 ovog člana prati organ državne uprave nadležan za poslove energetske efikasnosti (u daljem tekstu: Ministarstvo) i izvještaj o njegovom sprovođenju dostavlja Vladi, najkasnije do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.

Godišnji operativni plan poboljšanja energetske efikasnosti organa državne uprave

Član 6

Godišnjim operativnim planom energetske efikasnosti organa državne uprave utvrđuju se:

- mjere koje će se sprovoditi u objektima u kojima organi državne uprave obavljaju funkcije;
- dinamiku i način sprovođenja mjera i
- sredstva potrebna za sprovođenje mjera, izvore i način njihovog obezbjeđivanja.

Operativni plan iz stava 1 ovog člana donosi Vlada u skladu sa Akcionim planom.

Sredstva za sprovođenje operativnog plana iz stava 1 ovog člana obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore.

Program poboljšanja energetske efikasnosti jedinice lokalne samouprave

Član 7

Jedinica lokalne samouprave donosi program poboljšanja energetske efikasnosti, u skladu sa Strategijom i Akcionim planom.

Program iz stava 1 ovoga člana se donosi za period od tri godine i sadrži:

- 1) predlog mjera energetske efikasnosti na području jedinice lokalne samouprave koji obuhvata:

- plan adaptacije i održavanja zgrada koje koriste za obavljanje djelatnosti organi lokalne samouprave, javne službe i javna preduzeća čiji je osnivač lokalna samouprava za poboljšanje energetske efikasnosti;
 - planove unaprjeđenja sistema komunalnih usluga (javna rasvjeta, vodosnabdijevanje, upravljanje otpadom i dr.) i saobraćaja radi poboljšanja energetske efikasnosti;
 - specifične mjere energetske efikasnosti u zgradama koje su zaštićene kao kulturno dobro i sl.;
 - druge mjere energetske efikasnosti koje će se sprovesti na području lokalne samouprave;
- 2) dinamiku i način sprovođenja mjera i
 - 3) sredstva potrebna za sprovođenje programa, izvore i način njihovog obezbjeđivanja.

Usklađenost programa poboljšanja energetske efikasnosti sa Akcionim planom

Član 8

Jedinica lokalne samouprave dostavlja program poboljšanja energetske efikasnosti Ministarstvu radi procjene njegove usklađenosti sa Akcionim planom.

Finansiranje projekata energetske efikasnosti jedinica lokalne samouprave

Član 9

Podsticanje energetske efikasnosti za jedinice lokalne samouprave može se obezbijediti iz budžeta Crne Gore samo na osnovu programa energetske efikasnosti koji je usklađen sa Akcionim planom.

Pojedine projekte energetske efikasnosti jedinica lokalne samouprave može finansirati iz sopstvenih izvora i ako nijesu utvrđeni programom energetske efikasnosti, pod uslovom da nijesu u suprotnosti sa Akcionim planom.

Plan poboljšanja energetske efikasnosti jedinice lokalne samouprave

Član 10

Program energetske efikasnosti iz člana 7 ovog zakona sprovodi se godišnjim planom poboljšanja energetske efikasnosti jedinica lokalne samouprave.

Plan poboljšanja energetske efikasnosti iz stava 1 ovog člana sadrži:

- mjere čije sprovođenje se planira;
- dinamiku i način sprovođenja mjera i
- sredstva potrebna za sprovođenje mjera i način njihovog obezbjeđivanja.

Plan poboljšanja energetske efikasnosti iz stava 1 ovog člana je sastavni dio budžeta jedinice lokalne samouprave.

Izveštaj o sprovođenju plana poboljšanja energetske efikasnosti

Član 11

Izveštaj o sprovođenju plana poboljšanja energetske efikasnosti jedinica lokalne samouprave podnosi Ministarstvu.

Izveštaj o sprovođenju plana iz stava 1 ovog člana podnosi se najkasnije do 1. marta tekuće za prethodnu godinu.

Sadržaj izvještaja iz stava 1 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.

III. INDIKATIVNI CILJ POBOLJŠANJA ENERGETSKE EFIKASNOSTI

Indikativni cilj

Član 12

Indikativni cilj poboljšanja energetske efikasnosti je planirana ušteda finalne potrošnje energije u Crnoj Gori koja se izražava u apsolutnom iznosu u GWh ili ekvivalentnoj jedinici i u procentima u odnosu na prosječnu finalnu potrošnju energije.

Indikativni cilj iz stava 1 ovog člana izračunava se na osnovu dostupnih podataka iz posljednjih pet godina.

Indikativni cilj iz stava 1 ovog člana određuje Vlada.

Indikativni cilj iz stava 1 ovog člana izračunava se na osnovu metodologije koju utvrđuje Ministarstvo.

IV. NADLEŽNOST ZA SPROVOĐENJE POLITIKE ENERGETSKE EFIKASNOSTI

Nadležnosti Ministarstva

Član 13

Ministarstvo u sprovođenju ovog zakona:

- prati realizaciju Strategije i Akcionog plana i podnosi godišnji izvještaj o sprovođenju Akcionog plana Vladi;
- saraduje s međunarodnim institucijama u realizaciji programa energetske efikasnosti;
- pruža stručnu pomoć jedinicama lokalne samouprave na izradi programa poboljšanja energetske efikasnosti radi njihovog usklađivanja sa Akcionim planom;
- uspostavlja i vodi informacioni sistem potrošnje energije u Crnoj Gori;
- prikuplja podatke o potrošnji svih oblika energije i faktorima koji utiču na tu potrošnju;
- izdaje ovlašćenja za sprovođenje energetske pregleda i sertifikaciju zgrada;
- vodi registar lica ovlašćenih za sprovođenje energetske pregleda i sertifikaciju zgrada;
- promovise primjenu mjera energetske efikasnosti i izdaje publikacije u cilju informisanja i podizanja svijesti potrošača o značaju i efektima energetske efikasnosti;
- organizuje trening programe za sprovođenje mjera energetske efikasnosti i
- vrši i druge poslove u skladu sa ovim zakonom.

Nadležnosti jedinice lokalne samouprave

Član 14

Jedinica lokalne samouprave:

- upravlja energijom u zgradama, odnosno objektima koje koriste za obavljanje djelatnosti organi lokalne samouprave, javne službe i javna preduzeća čiji je osnivač lokalna samouprava;
- informiše građane o mogućnostima poboljšanja energetske efikasnosti, značaju i efektima primjene mjera energetske efikasnosti;
- utvrđuje podsticajne mjere za poboljšanje energetske efikasnosti na svom području i
- uspostavlja i vodi informacioni sistem potrošnje energije u objektima iz alineje 1 ovog člana.

Saradnja operatora distributivnog sistema, snabdjevača energijom i distributera energenata sa Ministarstvom

Član 15

Operator distributivnog sistema, snabdjevač energijom, odnosno distributer energenata dužan je da Ministarstvu, najmanje jednom godišnje, dostavlja podatke o potrošnji energije, odnosno energenata.

Podaci iz stava 1 ovog člana obuhvataju:

- prikaz potrošnje energije i energenata prema strukturi, kategorijama kupaca i vrstama potrošnje;
- geografski raspored kupaca;
- ocjenu stanja energetske efikasnosti;
- predlog mjera za poboljšanje energetske efikasnosti i
- druge podatke od značaja za energetske efikasnost.

Bliži sadržaj podataka iz stava 2 ovog člana i način njihovog dostavljanja utvrđuje se propisom Ministarstva.

Obaveze operatora distributivnog sistema i snabdjevača energijom

Član 16

Operator sistema distribucije i snabdjevač električnom ili toplotnom energijom, odnosno prirodnim gasom dužni su da krajnjem kupcu obezbijede uređaje za mjerenje potrošnje energije kojima se utvrđuju podaci o stvarnoj potrošnji i vremenu potrošnje energije.

Obračun stvarne potrošnje energije vrši se u skladu sa ugovorom o isporuci energije.

Snabdjevač električnom ili toplotnom energijom, odnosno prirodnim gasom iz stava 1 ovoga člana dužan je da krajnjem kupcu u računu iskaže podatke o:

- tekućim troškovima za potrošenu energiju;
- cijeni i stvarnoj potrošnji energije;
- potrošnji energije u odnosu na potrošenu energiju u istom periodu prethodne godine, po mogućnosti u grafičkom obliku;
- potrošnji energije u odnosu na prosječnu potrošnju energije iste korisničke grupe i
- načinu dobijanja informacija o raspoloživim mjerama energetske efikasnosti, kao i o opremi i uređajima kojima se postiže veći stepen energetske efikasnosti.

V. MJERE ENERGETSKE EFIKASNOSTI

Obaveze javnog sektora

Član 17

Državni organi, organizacije, regulatorna tijela, ustanove, organi lokalne samouprave i javna preduzeća dužni su da u objektima u kojima obavljaju funkcije upravljaju energijom.

Mjere energetske efikasnosti lica iz stava 1 ovog člana, pored aktivnosti usmjerenih na poboljšanje energetske efikasnosti, obuhvataju i upoznavanje zaposlenih sa mjerama energetske efikasnosti i načinima njihove primjene i uspostavljanje i primjenu kriterijuma energetske efikasnosti u odnosu na nabavku robe i usluga.

Listu mjera energetske efikasnosti iz stava 2 ovog člana i smjernice za njihovo sprovođenje utvrđuje Ministarstvo.

Javne nabavke roba i usluga

Član 18

Prilikom odlučivanja o izboru ponuđača u postupku javne nabavke roba i usluga mora se cijeliti energetska efikasnost roba i usluga i prednost, pod jednakim uslovima, dati nabavci roba, odnosno opreme i usluga kojima se obezbjeđuje veći stepen energetske efikasnosti.

Stepen energetske efikasnosti cijeni se na osnovu analize troškova potrošnje energije i održavanja u uobičajenom periodu eksploatacije.

Procjena energetske efikasnosti iz st. 1 i 2 ovog člana vrši se na osnovu metodologije za utvrđivanje stepena energetske efikasnosti, koju po vrstama roba, odnosno opreme utvrđuje Ministarstvo.

Kupovina ili zakup objekata

Član 19

Prilikom kupovine ili zakupa zgrada, odnosno objekata ili djelova zgrada za potrebe lica iz člana 17 stav 1 ovog zakona mora se prednost, pod jednakim uslovima, dati objektima sa većim stepenom energetske efikasnosti.

Obaveze velikog potrošača

Član 20

Veliki potrošač je dužan da utvrdi i dostavi Ministarstvu godišnji plan za poboljšanje energetske efikasnosti, najkasnije do 15. decembra tekuće za narednu godinu, sprovodi mjere energetske efikasnosti i da:

- uspostavi adekvatnu organizacionu strukturu za upravljanje energijom i odredi lice odgovorno za upravljanje energijom;
- obezbijedi sprovođenje energetskih pregleda i primjenu ekonomski isplativih mjera energetske efikasnosti;
- obezbijedi evidenciju praćenja potrošnje energije, odnosno uspostavi odgovarajući informacijski sistem u objektima.

Granična vrijednost potrošnje energije za određivanje velikog potrošača utvrđuje se propisom Ministarstva.

Izveštaj o sprovođenju plana za poboljšanje energetske efikasnosti veliki potrošač podnosi Ministarstvu, najkasnije do 1. marta tekuće za prethodnu godinu.

Sadržaj plana za poboljšanje energetske efikasnosti iz stava 1 i izveštaja o sprovođenju plana iz stava 3 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.

Energetska efikasnost zgrada

Član 21

Nove zgrade ili zgrade predviđene za rekonstrukciju se, u skladu sa vrstom i namjenom, moraju projektovati, graditi ili renovirati i održavati na način kojim se obezbjeđuje da tokom upotrebe imaju propisane energetske karakteristike.

Energetska karakteristika zgrade iz stava 1 ovog člana je stvarna ili procijenjena količina energije koja se potroši za zadovoljavanje potreba zgrade prema vrsti i namjeni zgrade, uključujući grijanje, zagrijavanje potrošne vode, hlađenje, ventilaciju i rasvjetu.

Količina energije iz stava 2 ovog člana iskazuje se preko indikatora koji se izračunavaju uzimajući u obzir toplotnu izolaciju, karakteristike tehničkih sistema zgrade, izgled i lokaciju zgrade, klimatske uslove, uticaj susjednih objekata, sopstvenu proizvodnju energije i ostale faktore koji utiču na potrošnju energije.

Dozvoljene vrijednosti godišnje specifične potrošnje energije prema vrstama i namjenama zgrada, karakteristike omotača zgrada u pogledu toplotne izolacije, potrošnju energije za zagrijavanje tople vode i druge minimalne zahtjeve po pitanju energetske efikasnosti, kao i metodologiju izračunavanja energetske karakteristika zgrada propisuje Ministarstvo, uz saglasnost nadležnog organa za poslove građevinarstva.

Energetski pregledi

Član 22

Lice iz člana 17 stav 1 ovog zakona dužno je da obezbijedi energetske preglede u zgradama koje koristi za obavljanje djelatnosti, a čija je korisna površina veća od 1000 m².

Energetski pregledi zgrada, odnosno objekata moraju se vršiti i za zgrade, odnosno objekte koje prema vrstama utvrdi Ministarstvo.

Metodologija i rokovi vršenja energetske preglede iz st. 1 i 2 ovog člana utvrđuju se propisom Ministarstva.

Način vršenja energetske preglede

Član 23

Energetski pregled zgrada, odnosno objekata može da vrši privredno društvo, preduzetnik i pravno lice koje je ovlašćeno za energetski pregled (u daljem tekstu: Ovlašćeno lice).

Energetski pregled zgrada, odnosno objekata obuhvata prikupljanje podataka, mjerenje finalne potrošnje energije objekta, procjenu energetske efikasnosti i predlog mjera koje treba preduzeti za uštedu energije.

Naručilac energetske preglede dužan je da Ovlašćenom licu iz stava 1 ovog člana za energetski pregled obezbijedi raspoložive podatke, tehničku dokumentaciju zgrade, odnosno objekta i uslove za nesmetani energetski pregled objekta.

Nakon izvršenog energetske preglede iz stava 1 ovog člana, Ovlašćeno lice koje je izvršilo pregled sačinjava izvještaj koji naročito sadrži:

- podatke o potrošnji energije zgrade, odnosno objekta sa pokazateljima potrošnje;
- podatke o usklađenosti karakteristika zgrade, odnosno objekta sa tehničkim propisima o energetske karakteristikama zgrada i drugim propisima o energetske efikasnosti;
- procjenu energetske efikasnosti sa indikatorima na osnovu kojih je izvršena procjena;
- predlog mjera za smanjenje potrošnje energije i poboljšanje energetske efikasnosti sa procjenom uštede energije i načinom njenog utvrđivanja;
- procjenu ekonomske isplativosti sprovođenja mjera za poboljšanje energetske efikasnosti i
- preporuke za upravljanje energijom u cilju poboljšanja energetske efikasnosti.

Kopiju izvještaja iz stava 4 ovog člana Ovlašćeno lice dostavlja Ministarstvu, u roku od 30 dana od dana izvršenog preglede.

Energetski pregled kotla za grijanje

Član 24

Vlasnik zgrade ili posebnog dijela zgrade sa sistemom grijanja na gas, tečna ili čvrsta goriva nominalne snage 20 kW i veće dužan je da obezbijedi sprovođenje redovnih energetske preglede kotla za grijanje.

Energetski pregled sistema za klimatizaciju

Član 25

Vlasnik zgrade ili posebnog dijela zgrade u kojem je ugrađen sistem za klimatizaciju nominalne snage 12 kW i veće dužan je da obezbijedi sprovođenje redovnih energetskeg pregleda sistema za klimatizaciju.

Način i rokovi vršenja energetskeg pregleda kotla za grijanje iz člana 24 ovog zakona i sistema za klimatizaciju iz stava 1 ovog člana utvrđuju se propisom Ministarstva.

Sertifikovanje zgrada

Član 26

Na osnovu izvještaja o izvršenom energetskeg pregledu zgrade Ovlašćeno lice izdaje sertifikat o energetskeg karakteristikama zgrade.

Sertifikat iz stava 1 ovog člana, naročito sadrži:

- referentne vrijednosti specifične potrošnje energije prema namjeni i vrsti zgrade u skladu sa tehničkim propisom;

- vrijednost specifične potrošnje energije zgrade i

- preporuke mjera za poboljšanje energetske efikasnosti.

Sertifikat iz stava 1 ovog člana izdaje se na period od 10 godina.

Registar izdatih sertifikata vodi Ministarstvo.

Ovlašćeno lice koje je izvršilo pregled dužno je da primjerak izdatog sertifikata dostavi Ministarstvu, u roku od osam dana od dana izdavanja.

Bliži način, odnosno metodologiju sertifikovanja zgrada, način utvrđivanja energetske klase zgrade, izgled i sadržaj table o osnovnim energetskeg karakteristikama zgrada iz člana 29 ovog zakona, sadržaj sertifikata i registra izdatih sertifikata o energetskeg karakteristikama zgrade utvrđuje se propisom Ministarstva.

Obaveze vlasnika zgrade

Član 27

Prilikom kupoprodaje ili iznajmljivanja zgrade ili njenog dijela, vlasnik zgrade dužan je da sertifikat o energetskeg karakteristikama zgrade preda kupcu, odnosno stavi na uvid zakupcu.

Obaveze investitora

Član 28

Uz zahtjev za izdavanje upotrebne dozvole investitor je dužan da priloži sertifikat o energetskeg karakteristikama zgrade.

Podaci o energetskeg karakteristikama zgrade

Član 29

Lice iz člana 17 stav 1 ovog zakona dužno je da na zgradama koje koristi za obavljanje djelatnosti na vidnom mjestu postavi tablu, koja sadrži osnovne podatke iz sertifikata o energetskeg karakteristikama zgrade.

Vrste zgrada koje u skladu sa namjenom ne moraju da ispunjavaju minimalne energetske karakteristike i ne sertifikuju se utvrđuju se propisom Ministarstva.

Uslovi za sticanje ovlašćenja za vršenje energetskeg pregleda

Član 30

Ovlašćenje za vršenje energetskeg pregleda može steći privredno društvo, preduzetnik ili pravno lice koje:

- je registrovano u Centralnom registru Privrednog suda za: projektovanje, stručni nadzor nad građenjem, održavanje objekata, upravljanje energijom i vršenje energetskeg usluga;

- ima stalno zaposleno lice sa završenom visokom stručnom spremom tehničke struke sa najmanje pet godina radnog iskustva u struci na poslovima projektovanja, stručnog nadzora nad građenjem, održavanja objekata, ispitivanja energetskeg postrojenja ili instalacija i obavljanja energetskeg pregleda, a koje je obučeno prema programu obuke za energetskeg preglede.

Ispunjenost uslova iz stava 1 ovog člana utvrđuje i ovlašćenje za vršenje energetskeg pregleda izdaje Ministarstvo.

Ovlašćenje iz stava 2 ovog člana izdaje se na period od tri godine.

Ovlašćenje iz stava 2 ovog člana može se produžiti na osnovu zahtjeva koji se podnosi dva mjeseca prije isteka roka iz stava 3 ovog člana.

Program obuke iz stava 1 alineja 2 ovog člana utvrđuje i njegovo sprovođenje obezbjeđuje Ministarstvo.

Način izdavanja ovlašćenja

Član 31

Ovlašćenje iz člana 30 ovog zakona izdaje se na osnovu zahtjeva, uz koji se prilažu dokazi o ispunjavanju uslova.

Registar ovlašćenih lica za energetskeg pregled vodi Ministarstvo, u elektronskoj formi.

Bliži sadržaj zahtjeva iz stava 1 ovog člana i dokumentacije koja se prilaže uz zahtjev i sadržaj registra ovlašćenih lica utvrđuje se propisom Ministarstva.

Oduzimanje ovlašćenja

Član 32

Ministarstvo će oduzeti ovlašćenje za vršenje energetskeg pregleda, ako:

- Ovlašćeno lice obavlja energetskeg pregled suprotno ovom zakonu;
- Ovlašćeno lice prestane da ispunjava uslove za sticanje ovlašćenja.

Obaveze Ovlašćenog lica

Član 33

Ovlašćeno lice vrši energetskeg pregled u skladu sa ovim zakonom, tehničkim propisima i pravilima struke.

Ovlašćeno lice dužno je da vodi evidenciju o obavljenim energetskeg pregledima i čuva dokumentaciju o izvršenim energetskeg pregledima najmanje 10 godina.

Godišnji izvještaj o izvršenim energetskeg pregledima Ovlašćeno lice dužno je da dostavi Ministarstvu do 1. marta tekuće za prethodnu godinu.

Zabrana vršenja energetskeg pregleda kod pravnog lica

Član 34

Ovlašćeno lice ne smije vršiti energetskeg pregled kada je naručilac pravno lice:

- u kojem Ovlašćeno lice ima učešće u vlasništvu;

- za koje je Ovlašćeno lice učestvovalo u izradi projekta, kontroli projekta, stručnom nadzoru nad građenjem, građenju ili održavanju objekta za koji se obavlja energetska pregled;

- u kojem je Ovlašćeno lice član nadzornog odbora, član uprave, punomoćnik ili zaposleni i

- u kojem je bračni drug, srodnik u pravoj liniji do bilo kog stepena, a u pobočnoj do četvrtog stepena srodstva, član nadzornog odbora, član uprave, opunomoćenik ili zaposleni.

Zabrana vršenja energetske pregleda kod fizičkog lica

Član 35

Ovlašćeno lice ne smije vršiti energetska pregled kada je naručilac fizičko lice:

- za koje je Ovlašćeno lice učestvovalo u izradi projekta, kontroli projekta, stručnom nadzoru nad građenjem, građenju ili održavanju objekta za koji se obavlja energetska pregled i

- s kojim je u bračnoj zajednici ili srodnik u pravoj liniji do bilo kog stepena, a u pobočnoj do četvrtog stepena srodstva.

Eko dizajn proizvoda koji koriste energiju

Član 36

Proizvodi koji koriste energiju mogu biti stavljeni na tržište samo ako ispunjavaju uslove eko dizajna proizvoda utvrđene tehničkim propisom, ako je njihova usklađenost utvrđena u propisanom postupku i ako su označeni u skladu sa propisom koji se odnosi na tu grupu proizvoda.

Tehnički propis iz stava 1 ovog člana utvrđuje Ministarstvo, u saradnji s organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine.

Obaveze dobavljača i distributera za domaćinstvo

Član 37

Dobavljači uređaja za domaćinstvo koji za rad koriste energiju dužni su da obezbijede tehničku dokumentaciju uređaja za domaćinstvo na jeziku u službenoj upotrebi u Crnoj Gori u kojoj je iskazana količina potrošnje energije korišćenjem uređaja u propisanim uslovima rada i korišćenja.

Dobavljač, odnosno distributer uređaja za domaćinstvo dužan je da stavlja na tržište samo uređaje koji su označeni oznakom energetske efikasnosti i koje prati informacioni list.

Oznaka energetske efikasnosti uređaja za domaćinstvo

Član 38

Oznaka energetske efikasnosti je pokazatelj klase energetske efikasnosti koji se u obliku etikete stavlja na uređaje za domaćinstvo i vidljivo je istaknut na mjestu prodaje.

Izgled i sadržaj oznake energetske efikasnosti prema vrsti, tipu, karakteristikama i minimalnim uslovima energetske efikasnosti uređaja za domaćinstvo uređuje se propisom Ministarstva.

Obnovljivi izvori energije

Član 39

Mjerom energetske efikasnosti, u smislu ovog zakona, smatra se korišćenje obnovljivih izvora energije za proizvodnju električne odnosno toplotne energije, ako:

- se proizvedena električna energija koristi djelimično ili u potpunosti za zadovoljavanje potreba objekta u kojem se instalacija (postrojenje) nalazi i
- obnovljivi izvor energije već nije obuhvaćen podsticajnom mjerom ili ako električna energija proizvedena iz obnovljivog izvora nije namijenjena prodaji.

Podsticajna sredstva

Član 40

Pravna i fizička lica koja koriste obnovljive izvore energije u skladu sa članom 39 ovog zakona mogu koristiti podsticajna sredstva namijenjena za projekte energetske efikasnosti.

Informacioni sistem potrošnje energije

Član 41

Lica iz člana 17 ovog zakona i veliki potrošači dužni su uspostaviti informacioni sistem, radi praćenja potrošnje energije u objektima koje koriste za obavljanje djelatnosti.

Informacioni sistem iz stava 1 ovog člana sadrži:

- bazu podataka o zgradama i objektima koja obuhvata: lokaciju objekta, starost objekta, konstruktivne karakteristike objekta, energetske karakteristike objekta, kao i podatke o tekućim troškovima za energiju, održavanje i o investicijama;
- interfejs za unos i obradu podataka o potrošnji energije i
- interfejs za jednostavno generisanje izvještaja.

Bliži sadržaj i funkcionalne karakteristike informacionog sistema propisuje Ministarstvo.

Dostava podataka o godišnjoj potrošnji energije

Član 42

Lica iz člana 17 stav 1 ovog zakona i veliki potrošači dužni su da Ministarstvu dostave podatke o godišnjoj potrošnji energije u zgradama i objektima koje koriste i o faktorima koji utiču na tu potrošnju, najkasnije do 1. marta tekuće za prethodnu godinu.

Podaci iz stava 1 ovog člana odnose se naročito na:

- ukupnu potrošnju energije po energentima;
- ukupnu potrošnju energije po vrstama objekata u okviru javnog sektora (uprava, zdravstvo, obrazovanje, kultura i sl.);
- korisnu površinu objekta;
- broj zaposlenih i
- ukupne troškove za energiju, po energentima i po vrstama objekata.

Podatke iz st. 1 i 2 ovog člana Ministarstvo unosi u informacioni sistem iz člana 13 alineja 4 ovog zakona.

Bliži sadržaj i način dostavljanja podataka iz st. 1 i 2 ovog člana utvrđuju se propisom Ministarstva.

Ekonomski podsticaji

Član 43

Za pravna lica i preduzetnike koji primjenjuju tehnologije, proizvode i stavljaju u promet proizvode koji doprinose poboljšanju energetske efikasnosti mogu se utvrditi poreske, carinske i druge olakšice ili oslobađanja od obaveze plaćanja, pod uslovima i na način utvrđen posebnim propisima.

VI. ENERGETSKE USLUGE

Vršenje energetske usluge

Član 44

Energetska usluga je usluga kojom se obezbjeđuje na mjerljiv i provjerljiv način povećanje energetske efikasnosti, odnosno uštede energije i ostvarivanje materijalne koristi uz primjenu energetske efikasne tehnologije i/ili postupaka kojima se postižu uštede energije i drugi prateći pozitivni efekti.

Energetsku uslugu pruža ESCO ili drugo lice za pružanje usluga na osnovu ugovora o energetske učinka ili drugog odgovarajućeg ugovora prilikom energetske pregleda, projektovanja, građenja, stručnog nadzora nad građenjem, rekonstrukcije, održavanja objekata, kao i upravljanja i nadzora nad potrošnjom energije.

Ugovor o energetske učinka

Član 45

Ugovor o energetske učinka sačinjava se u pisanoj formi i naročito sadrži podatke o:

- ugovornim stranama;
- o osnovnoj potrošnji energije objekta;
- procjeni energetske efikasnosti;
- zajamčenim uštedama energije i postupcima za utvrđivanje ušteda;
- načinu finansiranja ulaganja u mjere poboljšanja energetske efikasnosti;
- načinu plaćanja naknade za energetske uslugu i
- drugim pravima i obavezama ugovornih strana.

Visina naknade i način plaćanja energetske usluge u cjelini ili djelimično se zasniva na postignutim poboljšanjima energetske efikasnosti i ispunjenju drugih dogovorenih uslova u pogledu ostvarenih poboljšanja.

Mjere poboljšanja energetske efikasnosti mogu se obezbijediti finansiranjem od treće strane.

ESCO u pružanju energetske usluga preuzima finansijski, tehnički i komercijalni rizik sprovođenja mjera energetske efikasnosti.

Obaveze operatora distributivnog sistema i snabdjevača energije u obezbjeđenju energetske usluga

Član 46

Operator distributivnog sistema i snabdjevač energijom, osim malog operatora distributivnog sistema i malog snabdjevača energijom, radi podsticanja primjene mjera energetske efikasnosti, dužan je da organizuje ponudu energetske usluga krajnjim kupcima energije po konkurentnim cijenama.

Operator distributivnog sistema iz stava 1 ovog člana, koji je u okviru sistema vertikalno ili horizontalno integrisanog energetske subjekta, može djelatnost energetske usluga organizovati u okviru integrisanog energetske subjekta u okviru svoje organizacije, uz obezbjeđenje vođenja odvojenog računovodstva za tu djelatnost ili angažovanjem drugih lica za vršenje energetske usluga.

Ponuda energetske usluga iz stava 1 ovog člana treba da sadrži najmanje informacije o: pokazateljima energetske efikasnosti, mjerama energetske efikasnosti, vršiocima energetske usluga, cijenama i načinu finansiranja.

Ponude iz stava 1 ovog člana objavljuju se na internet stranici.

Finansiranje

Član 47

Sredstva za finansiranje projekata i sprovođenje mjera energetske efikasnosti mogu se obezbijediti iz: budžeta Crne Gore, budžeta jedinica lokalnih samouprava, donacija, kredita i drugih izvora, u skladu sa zakonom.

VII. NADZOR

Nadzor nad sprovođenjem Zakona

Član 48

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspekcijski nadzor

Član 49

Inspekcijski nadzor vrši Ministarstvo.

U postupku inspekcijskog nadzora kontroliše se izvršavanje obaveza utvrđenih ovim zakonom, a posebno koje se odnose na:

- postupanje ovlašćenih lica za vršenje energetske pregleda, odnosno sertifikovanje zgrada;
- rezultate energetske pregleda i energetske sertifikovanja zgrade, ako se utvrdi sumnja u istinitost podataka i
- blagovremenost i usklađenost planiranja i sprovođenja mjera energetske efikasnosti.

VIII. KAZNENE ODREDBE

Kaznene odredbe za energetske subjekte

Član 50

Novčanom kaznom od pedesetostrukog do tristostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniče se za prekršaj privredno društvo ili drugo pravno lice i preduzetnik, ako:

- 1) ne dostavi Ministarstvu podatke o potrošnji energije u propisanom roku (član 15 stav 1);
- 2) ne obezbijedi krajnjim kupcima odgovarajuće uređaje za mjerenje potrošnje energije iz člana 16 stav 1 ovog zakona;
- 3) krajnjem kupcu u računu ne iskaže odgovarajuće podatke propisane članom 16 stav 3 ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana novčanom kaznom od trostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniče se i odgovorno lice u privrednom društvu ili drugom pravnom licu.

Kaznene odredbe za organ, privredno društvo ili drugo pravno lice i preduzetnika

Član 51

Novčanom kaznom od pedesetostrukog do tristostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniče se za prekršaj organ, privredno društvo ili drugo pravno lice i preduzetnik, ako:

- 1) ne dostavi Ministarstvu podatke o godišnjoj potrošnji energije ili to ne učini u propisanom roku (član 42 st. 1 i 2);

- 2) ne planira i ne sprovodi mjere energetske efikasnosti (član 20);
- 3) ne obezbijedi ovlašćenom licu podatke i uslove za nesmetano vršenje energetskeg pregleda (član 23 stav 3);
- 4) ne dostavi Ministarstvu izvještaj o izvršenom energetskeg pregledu ili to ne učini u propisanom roku (član 23 st. 4 i 5);
- 5) ne obezbijedi sprovođenje redovnih energetskeg pregleda kotla za grijanje ili sistema za klimatizaciju (čl. 24 i 25);
- 6) ne vodi evidenciju o obavljenim energetskeg pregledima ili ne čuva dokumentaciju o izvršenim pregledima u propisanom roku (član 33 stav 2);
- 7) ne dostavi Ministarstvu izvještaj o izvršenim energetskeg pregledima u propisanom roku (član 33 stav 3);
- 8) vrši energetskeg pregled suprotno čl. 34 i 35 ovog zakona;
- 9) stavlja u promet uređaje za domaćinstvo koji za svoj rad koriste energiju suprotno članu 37 ovog zakona;
- 10) ne organizuje ponudu energetskeg usluga krajnjim kupcima energije shodno članu 46 stav 1 ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana novčanom kaznom od trostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniće se i odgovorno lice u organu, privrednom društvu ili drugom pravnom licu, kao i fizičko lice.

IX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Podzakonski akti

Član 52

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona, donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Program i planovi poboljšanja energetske efikasnosti

Član 53

Program iz člana 7 ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Veliki potrošači dužni su da plan poboljšanja energetske efikasnosti iz člana 20 ovog zakona utvrde u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje na snagu

Član 54

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od 1. maja 2011. godine.

SU-SK Broj 01-89/15
Podgorica, 22. aprila 2010. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE 24. SAZIVA

PREDŠEDNIK

Ranko Krivokapić